VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za léčivou silou Svatého Pole k Horažďovicím

GPS souřadnice: 49.3029272, 13.7167728

Praktické informace

Délka trasy: 3 km

Obtížnost: Příjemná procházka přírodou po asfaltové a později polní cestě. Výlet je možné jet s terénním kočárkem nebo na terénním kole. Pejskům se bude moc líbit.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 129 km pojedete asi hodinu a tři čtvrtě. Držte směr Dobříš → Strakonice → Horažďovice → Svaté Pole.

Parkování: Zaparkujte poblíž kapličky v obci Svaté Pole. Nic se zde neplatí.

Možnost občerstvení: Pouze v blízkém městě Horažďovice.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Horažďovice, Rabí, Kašperk, Chanov, Sušice, Velhartice, Klatovy atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali sourozenci Vojtěch a Eliška z Plzně

Vojta (8let): „Kytičky jsem neviděl, ale našel jsem pomník a také studánku.“

Eliška (10 let): „Mně se nejvíc líbil kamenný kruh a ten pán, co nám o něm vyprávěl.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás k městu Horažďovice, do míst, která mají zvláštní energii. Navštívíme vesničku Svaté Pole, nakoukneme k místnímu Stonehenge, ukážeme vám kapličku s léčivou vodou, projdeme se kolem Otavy a místy, kde rostou velmi vzácné květinky. A k tomu všemu si budeme povídat, luštit tajenku a hledat skryté obrázky a písmenka. Okolí Horažďovic a procházka jen kousek od legendární Prachně je opravdu krásná, a to v každou roční dobu. Jen po větším dešti může být na stezkách bahno.

Výlet jsme pro vás připravili na objednávku města Horažďovice a v těsné spolupráci s ním. Je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, máte rádi procházku přírodou, kde na vás na každém kroku čeká nějaké překvapení nebo příběh? Tak to se vám bude líbit i dnešní výlet. Je plný tajemství, keltských příběhů, zvířátek. A také si něco řekneme o pravěkých stavbách. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Za léčivou silou
Svatého pole
k Horaždovicím
POMNÍK KRÁLE RUDOLFA
KAPLE SV. ANNA
KOZLOVSKÁ STRÁŇ
KŘÍŽ
KAMENNÝ KRUH
KAPLIČKA
START
CÍL
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

Doplňovačka

Zaparkujte v obci Svaté Pole. Tato malebná víska s přibližně 50 stálými obyvateli je na konci asfaltové silničky. Odtud dál už vedou jen polní cesty. Jako byste byli na samém konci kraje… Nebo snad moderního světa?

Uprostřed návsi stojí kaplička a hezký křížek. Někde poblíž nich u nádrže zaparkujeme, abychom místním nepřekáželi při výjezdu.

Svaté Pole je krásný, název, že? Víte, jak vznikl?
To přesně neví nikdo. Můžeme jenom hádat. Možná, že zde byla pohanská svatyně, či posvátný háj. Nebo název souvisí s léčivým pramenem, ke kterému se půjdeme podívat. Případně se název váže ke hřbitovu, kterým se v latině někdy říkalo Campo Santo tedy Svaté Pole. V tom případě by připadal v úvahu nedaleký a jistě dost starý hřbitov u kostela sv. Klimenta na Práchni.

S jistotou víme pouze to, že

první zmínka o vesnici pochází z roku 1442. Kdo z vás byl v té době na světě?

Možná vaše prapraprapraprapraprababička a stejně dlouhý pradědeček.

Přibližte se co nejvíce kapličce a křížku. Právě u nich na vás totiž čeká první písmenko do tajenky.

Jakou má kaple barvu? Máte ji někde na sobě. Tak ji chyťte mezi prsy a **třikrát** oběhněte kapličku se slovy: „Žlutá je barva naše!“

Vontové ze Stínadel by z vás měli radost. Ale o nich a Rychlých šípech si vyprávíme v jiných výletech s tajenkou.

Už jste u křížku?

1. **Opište první slovo pod křížem.**

Vidíte v nádrži lekníny? Jsou krásné, že?

Děti, znáte nějaké názvy květin? Zkuste jich vyjmenovat alespoň 5. Vsadíme se, že květule, co vám o ní budeme vyprávět my, mezi nimi nebude.

Nedaleko od místa, kde stojíte, najdete přírodní památku **Svaté Pole**. Pamětihodností byla vyhlášena v roce 2007. Jejím hlavním posláním je ochrana luk, které slouží jako domov vstavače kukačky. I když to zní jako druh ptáčka, ve skutečnosti se jedná o druh orchideje.

Vstavač kukačka dorůstá do výšky přibližně 8 až 40 centimetrů. Nejvýraznějším znakem této orchideje je válcovité nebo vejčité květenství, které se skládá z mnoha květů. Jejich barva je velmi proměnlivá. Nejčastěji se objevují tmavě nachové, růžové, ale vzácně i bílé květy. Okvětní lístky tvoří na vrcholu typickou přilbu, podle které získal vstavač latinské jméno, které v překladu znamená šašek. Ano, bylo to kvůli podobnosti se šaškovskou čepicí. Tato vzácná květinka kvete brzy na jaře, nejčastěji od konce dubna do června. Dříve byl tento druh jednou z nejhojnějších orchidejí v České republice, ale v důsledku přepilného hospodaření a hnojení luk začal ubývat, vytrácet se. V současnosti je vstavač kukačka chráněn zákonem jako silně ohrožený. Na červeném seznamu je dokonce veden jako kriticky ohrožený druh naší flóry. Kdybyste tuto květinku viděli v trávě, nakrmte oči, ale jinak se jí nedotýkejte a nechte ji v klidu růst, kvést uvadat. Moc prosíme a rovnou děkujeme!

Najděte u nádrže s vodou naučnou tabuli. Prohlédněte si kytičku, o které jsme mluvili. Jakou má na fotce barvu?

Vpravo nahoře je mapa Plzeňského kraje. Které město je na ní označeno nejvíce vpravo?

2. Napište název města.

Procházíme obcí z mírného kopce směrem k řece Otavě a Horažďovicím. Ty ostatně vidíme před sebou. Pokud nemáte potíže s pohledy do dálek, jistě vašim zrakům neuniknou věže – zámku i kostela. Také tímto městem vede jeden z našich výletů s tajenkou. Můžete ho projít poté, co došlapete tento. Je také krátký a moc hezký. Už prošly tisíce našich malých

výletníků a nikdo si nestěžoval. :)

V této vsi žije mnoho umělců. Podle toho také vypadá výzdoba domečků. Třeba nalevo je úplný keramický ráj.

Vidíte muchomůrky? Najdete draka a slona? Kdo objeví dva vikingy na plotě? A železnou žabičku?

Tito hopsaví obojživelníci kolem vás jistě kuňkají i ve své živé podobě. Co se týče zvířátek, je tu zkrátka živo. Klidně zde můžete narazit i na volně se pasoucí stádo koz kamerunských. Třeba bude mečet zrovna u kamenného kruhu, ke kterému míříme.

Stezka k němu vede těsně nad pilou (což je stavení na konci obce) směrem doleva. Než si ho ale najdeme, povyprávíme si…

Oblast pravého břehu řeky Otavy, kde se Svaté Pole rozkládá a kterou dnes procházíme, byla dle archeologických nálezů osídlena již v pravěku.

Dali by rodiče dohromady i jiná období pravěku? Jak šla za sebou? :)

My si, děti, na odpověď počkáme, že ano? A rádi! (Googlení povoleno!)

Jak to dopadlo? Dali jste dohromady alespoň tři základní období?

Tak už víte, že se pravěk dělí na tři doby: kamennou, bronzovou a železnou. Doba kamenná se dále dělí na paleolit, mezolit, neolit a eneolit.

Děti, kdy jste se narodily vy? Dáte dohromady letopočet? A přesné datum? Jste šikulky! A vymysleli byste si i název své doby? Co třeba: doba počítačová? Nebo: doba umělointeligentní?

Vzpomenete si na nějakou pohádku či večerníček, které se odehrávají v pravěku?

Znáte ten *O človíčkovi?* Nebo také jeden díl příběhů školáků ze 3. B. Jak se jmenovali?

Křestní jména po vás nechceme, ona vlastně nikdy žádná ve vyprávěních nezazněla. Nebo si snad vybavíte, jak na hrdiny volala maminka? Nevybavíte, protože na ně nevolala. Jaká jména byste jim dali vy? My Petr a Eva. Petr Mach a Eva Šebestová, to zní docela fajn, že? Nebo by byli lepší Adam a Eva? Romeo a Julie? Eva a Vašek? Libuše a Přemysl?

Už jste u pily? Tak těsně před ní odbočte doleva. Zazpíváme si jednu známou písničku. Vypadlo nám z ní jedno slovíčko. Tak ho pak musíme doplnit.

My jsme …. 3. B,
bereme však na sebe
podobu zajíce,
žirafy či krabice.
(To je pěkná směsice!)
Můžem bejt i rohože,
a to všechno protože,
vlastníme nakrátko
utržené sluchátko.
(Taky jedno zvířátko.)

3. Doplňte slovo.

Vidíte velký kámen? Co je na něm napsáno? Je to *SVATHEČ.*

Místní umělec ho sem vztyčil celkem nedávno. Pěšina od něj vede právě ke kamenům.

I když **kamenný kruh**,který nyní obdivujeme, samozřejmě není původní pravěkou stavbou, připomíná starověké megalitické kruhy, takzvané *kromlechy*.

Pod každým kamenem jsou uloženy (po konzultaci s psychotroniky) léčivé krystaly. Je zde kámen, u kterého můžete nechat všechny své starosti. Nebo kámen, na kterém můžete nechat malý dáreček – třeba kaštánek.

Jak to víme? Protože pán, co tu tenhle kamenný zázrak vybudoval, zde pobývá téměř denně. My ho potkali a všechno o kamenech a vzniku stavby nám povyprávěl. Musíme přiznat, že vypadal velmi zachovale a vyrovnaně.

Dotkněte se kamenů, zavřete oči a pomyslete na místo v těle, které vás bolí. Třeba se vám odřená kolínka rychleji zahojí! :)

Tento kamenný kruh se inspirován jinou velmi známou britskou památkou. Věděl by někdo, jak se jmenuje?

Stonehenge je velmi stará a tajemná stavba z velkých kamenů, která stojí v Anglii už tisíce let. Vypadá jako velký kruh vztyčených kamenných sloupů, na kterých nahoře leží další kámen, které tak tvoří něco jako obrovské brány. Nikdo přesně neví, proč ho pravěcí lidé postavili, ale myslíme si, že to mohlo být důležité místo pro různé obřady, nebo sloužil jako shromaždiště. Možná byl pravěkou observatoří ke sledování Slunce, nebo kalendářem, protože je Stonehenge postavený tak, že o letním slunovratu Slunce vychází přesně v jedné jeho části. Je to záhada, která dodnes láme hlavu vědcům, ale pro nás „běžňáky" je to úžasný obrovský kamenný kruh, který nám připomíná dávnou minulost.

Stejnou cestou, kterou jsme přišli, se vracíme na silnici a sypeme se po ní z kopce dolů. Držíme se červené turistické značky.

A brzo dojdeme k poutní kapli **svaté Anny**. Pod kaplí tu vyvěrá léčivý pramen, který je podle pověstí považován za léčivý a možná i posvátný. Podle jedné pověsti byl prý kolem pramene posvátný březový háj, do kterého mohly vstoupit jen ženy. O čistotu pramene pečovaly staré vědmy, které zde s vodou prováděly různé rituály.

Vidíte někde březový háj nebo alespoň břízku?

Vědmy nevědmy, březová voda dělá dobře vláskům a březová kůra je jediná, se kterou táborníci rozdělají oheň i v dešti.

Držíme se červené značky. Za pár minut opustíme silnici a stezka nás povede doprava.

Najdete dvě modré poštovní schránky?

V pohádkách se léčivá voda také vyskytuje. Víte, jak se jí říká? Je to živá voda. Vzpomenete si, ve které pohádce zachránila život Jiříkovi?

Motiv živé a mrtvé vody je v českém prostředí nejznámější díky pohádce *Zlatovláska* z pera Karla Jaromíra Erbena. V tomto příběhu musí kuchtík Jiřík přinést obě tyto vody, aby splnil jeden z úkolů k získání Zlatovlásky. Nikoli pro sebe, ale pro svého krále. Účinek obou vod spočívá v tom, že mrtvá voda slouží k zahojení ran a opětovnému srůstu sťaté hlavy s tělem, zatímco živá voda poté vzkřísí a omladí.

Kdo byl v této pohádce omlazen a kdo už se neprobudil?

Kromě *Zlatovlásky* se motivy živé a mrtvé vody vyskytují i v dalších pohádkách. Zmíněný Karel Jaromír je využil například i v *Ptákovi Ohnivákovi a lišce Ryšce*.

Než přijdeme k prameni, ještě nalevo v trávě vyhledáme cedulku o místní významném hudebním pedagogovi Otakaru Ševčíkovi. Zjistěte, na jaký hudební nástroj hrál.

4. Napište název nástroje.

Ale zpátky ke kapli. Byla vystavěna po řadě zázračných uzdravení, která se vymykala chápání lékařů. Připisována byla právě léčivé vodě. Ve spisech bylo zaznamenáno sedm takových uzdravení, přičemž voda údajně pomáhala především při problémech se zrakem. Dokonce prý navracela zrak slepým.

Jedna pověst vypráví o slepé ženě z Březan, kterou týral manžel. Raději před ním utekla do lesa, protože i pozření dravou zvěří jí přišlo milosrdnější než soužití s hrubiánem. Musel to být ale velký a hustý les, protože pohled do mapy nám prozradí, že Březany jsou odsud 7 km daleko.

V hvozdech se jí zjevil anděl a ukázal jí pramen, jehož vodou ošetřovala oči tak dlouho, až částečně znovu uviděla. Z vděčnosti byl u tohoto pramene postaven kříž a později kaple zasvěcená svaté Anně. Také lázně… I když později zanikly, víra v léčivou moc vody a posvátnost tohoto místa přetrvává dodnes.

Najděte na kapličce letopočet.

5. Opište předposlední číslici.

První zmínka o dřevěné kapličce je z dob Třicetileté války. V roce 1667 ji horažďovická městská obec nahradila zděnou kapličkou a. v roce 1760 ji pak nechala kněžna Karolina z Löwenstein-wertheimu přebudovat na kapli. Podobu ani jedné z těchto staveb neznáme, protože byly setřeny kompletní přestavbou kaple z roku 1848.

V 18. století se poutní místo stalo natolik populárním, že zde byly v roce 1752 zřízeny již zmíněné lázně. Léčivou vodu z pramene využívaly k pitným kúrám a koupelím. V archivech se dochovaly zprávy, které dokládají, že byly pobyty zde pro pacienty přínosné. Podle nich zde skutečně docházelo k zázračným uzdravením, a to zejména zraku.

Kaple je dnes je cílem turistů a poutníků, kteří sem míří nejen kvůli historii, ale i prameni, který je stále přístupný. Místní považují jeho vodu za pitnou a velmi kvalitní. Ovšem papír s razítkem na to nemají… Je to prostě přírodní zdroj bez dohledu hygieniků. Takže klidně pijte, ale na vlastní riziko. Voděnku najdete pod terasou před kaplí schovanou dřevěným poklopem.

U altánku si můžete dát razítko do svého cestovního deníčku. (Pokud tedy nějaký máte.) A s razítky i bez křepce (stateční také hydratovaně) pokračujeme po červené směrem k Otavě. Jdeme za Rudolfem.

Ale u Anny ještě chvilku zůstaneme.

Znáte nějakou pohádku, ve které se vyskytuje postava jménem Anna? Kdo si vzpomene?

Jednou z nejznámějších je princezna Anna z populární animované pohádky *Ledové království*. V tomto příběhu se vydává hledat sestru Elsu, která svými ledovými kouzly nechtěně uvrhla království Arendelle do věčné zimy.

Anička je také jednou z postav v pohádce *Tajemství staré bambitky.* A co pohádka *Anička s lískovými oříšky?* Málem bychom na ni zapomněli! Postava Anče se objevuje také v seriálu *Krkonošské pohádky*.

Jak se jmenoval zlý velkostatkář, který na čeládku pokřikoval:

Himl hergot donrvetr krucajs element! Anče, Kubo, hajnej, sem! Nestát, nekoukat, dělat!?

Je to to tak strašné jméno, že ho ani do tajenky dát nemůžeme. Každý by to napsal špatně. I my! :)

Svatá Anna je podle křesťanské tradice matkou Panny Marie, tedy babičkou Ježíše Krista. Její příběh, ba ani příběh jejího manžela svatého Jáchyma není obsažen v bibli. Přesto ho známe. Zachovaly nám ho zejména takzvané apokryfní spisy.

Apokryfní? Co je to za divné slovo?

Představte si, že máte velkou knihu, kterou všichni moc dobře znají. Příběhy a moudra v ní vyřčená považují bez přehánění za svaté. To je Bible. Apokryfní spisy zachycují v podstatě to, co se do Bible z různých důvodů nevešlo. (Už tak to je slušná bichle.) Je to podobné, jako byste četli Harryho Pottera a pak našli jinou knížku, kde se píše o tom, co dělal Brumbál jako malý kluk. Zase je to zajímavý příběh a odehrává se ve stejném světě, ale autorka (J. K. Rowlingová) ho nenapsala do hlavní série.

Jak už jsme si říkali, svatá Anna byla maminka Panny Marie a babička Ježíše Krista. Alespoň to tvrdí apokryfní Jakubovo evangelium. I s manželem Jáchymem je uctívána jako významná světice, přičemž její jméno znamená „milostivá“ či „milá“. Stala se ochránkyní matek, manželství, šťastného porodu a patronkou mnoha řemesel, jako jsou horníci, tkalci a krejčí.

Se svatou Annou se pojí také mnohé pranostiky. Uměli byste říct tu úplně nejznámější? Ano, je to: S *vatá Anna, chladna z rána.* Tahle předpověď se skoro vždycky vyplní.

Víte, kdy má Anna svátek? Andulky slaví 26. července. Jedná se o jedno z nejčastějších a nejstarších jmen. V České republice žije přibližně 134 819 žen a dívek tohoto jména. Po jedné jsme je poctivě spočítali. Apríl! Řekla nám to statistika. Jméno Anna je celkově 5. nejčastější ženské jméno v zemi.

S Rudolfem to tak slavné nebude. Přesto mu patří další vyprávění. Kdo najde jeho památník jako první?

Sečtěte číslice dne a měsíce jeho narození.

6. Napište výslednou číslici.

Památník krále Rudolfa připomíná místo, kde v roce 1307 náhle zemřel první Habsburk na českém trůnu. Rudolf I. Habsburský je známý také pod nelichotivou přezdívkou král Kaše. Naším králem byl zvolen v roce 1306 po zavraždění posledního Přemyslovce Václava III. a útěku Jindřicha Korutanského.

V červnu 1307 Rudolf zahájil tažení proti odbojným českým šlechticům, mezi nimiž byl i Bavor III. ze Strakonic. Rudolfovo vojsko oblehlo Horažďovice, které držela Bavorova posádka. Král si zřídil hlavní stan poblíž soutoku malého potoka a řeky Otavy asi dva kilometry od města. Právě zde Rudolf ve věku pouhých 26 let zemřel. Údajně na úplavici. Jeho smrt byla zpočátku tajena. Což se ukázalo jako chytré, protože se Bavor i jeho posádka záhy vzdali. Kdyby věděli, že Rudolfa zdolal nezastavitelný průjem, možná by vydržela déle.

Památník, který je připomínkou této události, vypadá jako balvan s pamětní deskou. Protože je na pěkném klidném místě, nachází se u něj i posezení. Snad aby znavení poutníci mohli důkladně vstřebat poučení, které z Rudolfova skonu plyne: Nepijte vodu z hygieniky neprověřených zdrojů!

Králova smrt měla významný dopad na české dějiny, protože ukončila jeho krátkou vládu a vedla k nástupu Jindřicha Korutanského, než byl trůn obsazen Lucemburky.

Najděte nedaleko kamene naučnou tabuli. Na obrázku se zde král modlí. Má spojené dlaně. Podívejte se mu na prsty. Které prstíky jsou spojeny nejblíže k vám?

7. Jak se jmenuje prst?

Držíme se červené a v přírodním obluzení se šouráme podél řeky Otavy. Teče pomalu a líně... Jako kaše.

Představte si, že se v Horažďovicích dokonce na památku krále Rudolfa a jeho přezdívky každoročně konají *Slavnosti kaše*.

Nesou se ve středověkém duchu. Na náměstí se konají soutěže ve vaření a pojídání kaše (včetně soutěže o titul *Král kaše* pro největšího jedlíka). Kdo kaše nerad, nemusí zoufat. Šermují tu šermíři, kejklí kejklíři, hudou hudebníci řemeslníci předvádějí svůj um.

A v Masném krámu č. 1 kousek od náměstí je malá expozice věnovaná obléhání Horažďovic.

Proč si myslíte, že se Rudolfovi říkalo král Kaše?

Po nástupu na trůn se Rudolf snažil ozdravit značně zadlužené státní finance. Jeho předchůdce mu zkrátka zanechal jednu pokladnici prázdnou a druhou vysypanou. Jak se snažil škudlit úplně na všem, záhy proslul velkou šetrností, až lakotou. Prostě strýček Skrblík. Aby ušetřil na chodu dvora, vztáhl úsporná opatření i na sebe: Stravoval se velmi skromně, často byla na jeho tabuli jen kašovitá jídla. Alespoň to tvrdí někteří kronikáři. Snad si mysleli, že ho tak pomluví. My už bychom dnes podobný přístup představitelů státu samozřejmě uvítali, protože...

Vysvětleme si to na rčení: Co znamená, když o někom řekneme, že *káže vodu a pije víno*?

Je ale také možné, že Rudolfovi nešlo o úspory, nýbrž o vlastní trávení. Pravděpodobně ho neměl v nejlepší kondici. Dnes už víme, že existuje celiakie, laktózová intolerance a jiné podobné chuťovky... Ale tehdy?! Kašovité pokrmy byly nejspíš jedinou stravou, po které panovník neměl problémy. Nebo alespoň jen menší. O nějakém onemocnění může svědčit nakonec i ona údajná úplavice. Jak to ale bylo úplně doopravdy, však můžeme jen hádat.

V současnosti nejpravděpodobnější teorií příčiny Rudolfovo smrti je Crohnova nemoc související se špatným zažíváním, případně jej sužoval žaludeční vřed, který při obléhání prasknul. Úplavice je totiž infekční nemoc, a kdyby v táboře propukla její epidemie, pravděpodobně by bylo mrtvých mnohem víc. Všechny kroniky ale píší o tom, že u Horažďovic zemřel pouze český král Rudolf, nikdo další.

Každopádně se přezdívka ujala a stala se součástí jeho historického odkazu. Dokonce i olověná destička přibitá na jeho rakvi nesla v latině nápis, který obsahoval slova *řečený Kaše – dictus Cassye*.

Má někdo hlad? Dal by si někdo krupicovou kaši? Necháváte si kakao a máslíčko hezky nahoře a odkrajujete kaši postupně? Nebo si všechno smícháte dohromady? :)

A co taková hrachová kaše? Za školních let autorky textu to ve školních jídelnách bývala pohroma. Prapodivná žlutavá kejda absolutně odporné chuti nebyla použitelná ani k házení po spolužácích. Snad už ji dnes paní kuchařky připravují chutněji. Nebo ne?

Znáte pohádku o kaši?

Zkuste ji převyprávět. My to pak zkusíme také.

Pohádka Hrnečku, vař, *kterou v Čechách proslavil nám již známý Karel Jaromír Erben, vypráví o chudé dívce a její matce. Byla tak nemajetné, že byl hlad jejich stálý spolubydlící. Dívka se jednou vydala do lesa na kořínky. A co se nestalo: Potkala starou ženu, která vypadala jako žebračka. Přestože s sebou holčina měla jen krajíček chleba, s nebožačkou se o něj rozdělila. Dobře udělala. Za odměnu od stařeny dostala kouzelný hliněný hrneček. Nádobka uměla divy. Když jste jí řekli: „Hrnečku, vař!, začala vařit sladkou kaši. Dívka s matkou si díky hrnečku konečně užívaly dostatku.* (Pestrá vyvážená strava to sice nebyla, ale lepší kaše než půst.)

Jednoho dne musela dívka kamsi odejít. Na matku přišla mlsná, a tak nelenila a hrneček spustila. Jenže... Ouvej, ouvej, jak to přece jen byla starší osoba bez vztahu k moderním technologiím, nebyla si schopna vybavit zastavovací příkaz. A hrneček vařil a vařil. Kaše přetekla, zalila chalupu, zalila vesnici, zalila zahrady i políčka... Vtom se naštěstí vrátila dcera a vykřikla kouzelná slova.

A bylo po maléru. Jen se sousedi dlouho nemohli na kaši ani podívat, protože se jí při odklízení kalamity ošklivě přejedli

Kterým slovem dívka zastavila hrneček?

8. Doplňte: Hrnečku, ….!

Poznamenáváme, že při tak nehygienické konzumaci mohli klidně mohli chytit úplavici stejně jako chudák Rudolf.

Po levé straně máme řeku Otavu, napravo zase přírodní památku zvanou **Kozlovská stráň.**

Přírodní památkou je hlavně proto, aby se ochránila jedna vzácná ohrožená květina, které se říká hořeček mnohotvarý český.

Památka… Vlastně je to taková speciální přírodní zahrádka na strmém a slunečném svahu nad Otavou. Právě takové prostředí s vápencovou půdou tato květina miluje. Jak už jsme zmínili, hořeček je kriticky ohrožený druh, což znamená, že ho ve volné přírodě zbylo jen velmi málo. Důvod, proč se stráň musela začít chránit, byl ten, že místo začalo zarůstat stromy, hlavně borovicemi. Když borovice vyrostly, vytvořily stín, který hořečku ubližoval, protože tato květina potřebuje hodně slunce, aby mohla kvést svými fialovými zvonečky. Aby se hořeček zachránil, museli ochránci přírody část mladých stromů odstranit a stráň takzvaně otevřít slunci.

Najděte ceduli, na které je napsáno *PŘÍRODNÍ PAMÁTKA*.

Jaké zvíře na ní vidíte?

Tato šelma má dva ocasy, žlutou korunu a žlutý jazyk. Jak se jmenují části těla, které má také žluté? A kolik jich je?

9. **Jak se jmenuje část tlapy?**

Tato část výletu se nám líbila snad nejvíce. Vypadá to tady jako v pampě nebo třeba v prérii.

Capkáme dál, „prérii“ opouštíme. Červená značka se asi po 10 minutách začne stáčet doprava a my se jehličnatým lesem ploužíme do mírného kopce. Loučíme se tak s Otavou, ke které se dnes už nevrátíme.

Otava je jednou z nejvýznamnějších a nejkrásnějších šumavských řek. V minulosti byla proslulá jako zlatonosná. Původní keltský název Atawa, znamená bohatá řeka, což patrně souvisí právě s rýžováním zlata. V minulosti se z řeky a jejích náplavů těžily drobné zlaté šupinky, takzvané zlatinky. A dodnes jsou v krajině patrné uměle navršené pahrbky, takzvaná hrůbata či sejpy, dávní svědci této těžby. Rýžování vyvrcholilo ve 13. a 14. století. Otava však byla také důležitou dopravní tepnou, po které se plavily jak vory, tak dřevo jako takové. (Než tahat klády po souši, je lepší je hodit do proudu a jenom do nich strkat bidly.) Tradice vorařství se dochovala například v Písku a je zapsána na seznamu nemateriálního kulturního dědictví UNESCO.

Pokud se chcete o rýžování dozvědět víc a vidět skutečné rýžované zlato, můžete navštívit expozici Myslí a kladivem v Městském muzeu Horažďovice

Naše další zastavení patří křížku na konci lesa. Přečtěte si „poutnický“ nápis a pak se podívejte Ježíšovi nad hlavu.

10. Opište písmena.

Věděl by někdo, co to znamená?

Je to zkratka latinského Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum, česky Ježíš Nazaretský, král židovský *. Tradičně bývá tento nápis umisťován na krucifixech a jiných zpodobeních ukřižovaného Ježíše Krista.*

Přicházíme na rozcestí s názvem *ÚŽLABINA*.

Najdete mezi názvy místa, která v sobě skrývají nějaká zvířata? Jedno má rohy a o druhém se říká, že je zlodějka.

Ještě chvilku půjdeme po červené, ale asi za 100 metrů odbočím doprava a po pěšině přejdeme pole.

Kopeček, který vidíme napravo, obejdeme tak, že ho budeme mít po levé ruce.

Všude kolem rostou šípky a trnky.

Znáte nějakou pohádku, ve které jsou šípkové růže důležité? Kdo a jak dlouho v ní spal?

Dokázali byste říci něco o trnkách?

Jejich plody vypadají jako velké borůvky, ale moc nechutnají. Přirovnání „trpká jako trnka“ pramení z letité zkušenosti. Tyto malé tmavě modré až černofialové plody mají velmi trpkou a svíravou chuť, zejména pokud nejsou úplně zralé nebo jsou přemrzlé. Trpkost je způsobena vysokým obsahem tříslovin, které při konzumaci stahují sliznice v ústech a vytvářejí pocit sucha či „stahování huby“. Ale pozor, naši moravští spoluobčané (zvlášť ti se zálibou ve slivovici) říkají trnky běžným švestkám. Proto jsou trnky označovány také jako plané švestky.

Přešli jsme kopec a blížíme se k rybníčku. V tuto chvíli jsme na trase nejdál od krásného města Horažďovice. I tak si o nich něco řekneme.

Jsme u rybníčku. Hlídá ho jedna pohádková postava. Ale ouha, chybí jí hlava.

Vy tu svou neztrácejte, do cíle už to totiž máme jenom kousek – necelý kilometr.

Nalevo vidíte včelí úly a napravo už nás pěšina stáčí k obci Svaté Pole.

Poslední otázka na nás čeká na rozcestníku *SVATÉ POLE*.

Stačí si zazpívat jednu písničku – a jsme u něj. Která by to měla být? Tak třeba ta o včelkách, když už si tady hezky medí jen kousek od nás.

Učení páni zkušení,
já rád bych vám teď podotknul,
nikdo z vás nemá tušení,
že v dálce stojí malý úl.

Z něj každé ráno vylétává včelka Mája,
naše kamarádka včelka Mája,
máme jí co závidět, výšku,

z které vidí svět.

Jsme u rozcestníku. Najděte na něm místo, které je odsud vzdálené 2 km.

11. Napište název místa.

Odbočte doprava do vsi a za pár minut jste v cíli výletu.

Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Z tajenky na nás vykukuje zvláštní slovo. Nebojte, máme ho správně. Je to latinské pojmenování kytičky, o které jsme dnes mluvili.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil. Rádi jsme ho pro vás prošli i napsali a děkujeme městu Horažďovice za jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA. Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, https://www.cestyapamatky.cz, www.pohadkozem.cz, https://www.mesto-horazdovice.cz atd.

Otázky k tajence

1. **Opište první slovo pod křížem.**
2. **Napište název města.**
3. **Doplňte slovo.**
4. **Napište název nástroje.**
5. **Opište předposlední číslici.**
6. **Napište výslednou číslici.**
7. **Jak se jmenuje prst?**
8. **Doplňte: Hrnečku, ….!**
9. **Jak se jmenuje část tlapy?**
10. **Opište písmena.**
11. **Napište název místa.**

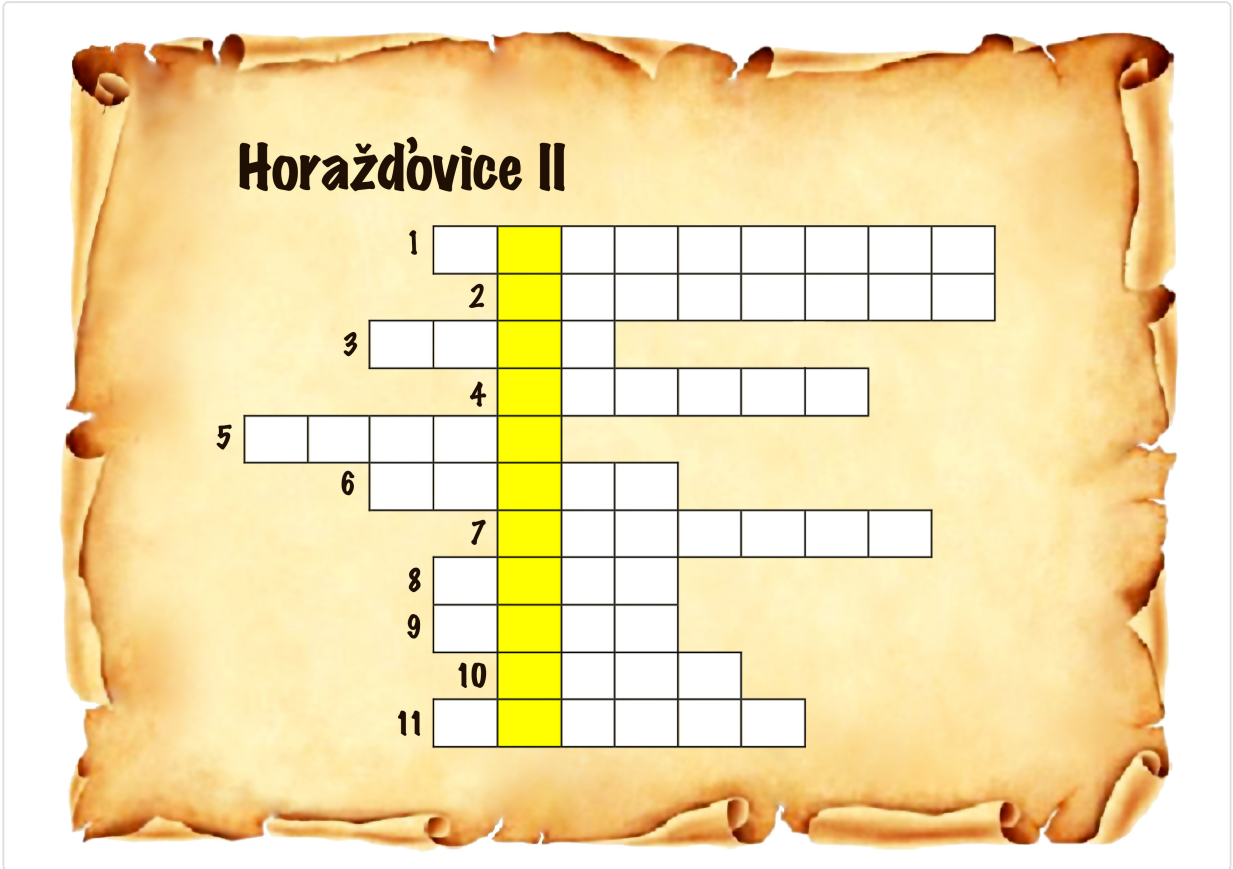

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 23.11.2026 12:58